

"העולם הזה" שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל אביב, רחוב גורדון 3, מ.ל. 232262/3/4 • תאריך: 136 • מען מברקים: "עולמפרט" • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורך-תכנית: יוסי שנון • עורכת: כיתוב: לילית בוארון • צילמי מערכת: ציון צפריר וענת סרגוסטי • ראש המינהלה: אכרם סיטון • מהדקת המודעות: רפי זכרונני • המו"ל: "העולם הזה" בע"מ • מודפס ב"הדפוס החדש" בע"מ, תל אביב, רחוב בן-אביגדור • הפצה: "גד" בע"מ • גזופות: "צינקוגרפיה", כספי" בע"מ.

קראו נ"י

רק דעותיהם רחוקות אני מקבל מיכתב כה מרגש כמו מיכתבו של הקורא עמי בארי בעין-החורש. הוא לא כתב אותו בקיבוץ, השייך לתנועת השומר הצעיר, אלא בעת שרות במילואים בשטח המוחזקים.

המיכתב נכתב כתגובה על כתבה שהור פיעה בעולם הזה (2256), שהתייחסה לתקריות-האש ברמאללה ובבית-לחם. אותה כתבה ניתחה את חומרי-הראיות, ובעיקר את הסרט שצולם על-ידי צוות ישראלי של סוכנות-טלוויזיה וזה, והגיעה לכלל מסקנה כי שני חיילים, שהיו ממוקמים על הגג בקומה הרביעית, פתחו באש על התלמידות והתלמידים שהפגינו למטה ב"רחוב, במרחק של כמה מאות מטרים.

הקורא בארי אינו מערער, כך נדמה לי, על פרט זה או אחר בכתבה. הוא מגיב על הכיוון הכללי שלה, ונותן פורר קו למצוקת נפשו.

הנה המיכתב במלואו:
נפל לידי גיליון העולם הזה, ובו כתב בות על הפרעות והפרות הסדר בערי הגדה והרצועה, התנהגות בלתי-הולמת ופתיחה באש של חיילי צה"ל על נערים וילדים.

האמת היא, שאילמלא שרתי בדיוק עתה בעיר זוהא — חברון — במילוי אים, ודאי שלא הייתי מתייחס לכתוב. כבר קראתי בימי חלדי לא מעט מאמרים של יפינפשו, שבאים ממרום מושבם להצדיק חלכאים ונרכאים, כשהם מטיי חים, אגב נסיונם הכן, בוך ורפש לכל עבר, מבלי לברוק במי הם פוגעים.

אינני יודע מתי שירותם לאחרונה במי לואים, אך אני משוכנע שתמצא עניין בעלילותיהם של אותם "מפורי הפגנות" ו"שולפים בפורטציה" בעת שירותם המארר לץ. ובכן, אנו מוצבים פה, בחברון, ב" שמירה על מערת-המכפלה — תפקיד שלא בחרנו בו מרצוננו, תפקיד מעולם לא הוכשרנו לו ולא חונכנו לקראתו.

"מנוצחים", בטרם קרב"

שומרים ביום ובלילה. וכך יום אחרי יום, לילה אחרי לילה, יום רודף לילה ולילה רודף יום, ואנו נעים בנים-לא-גנים, בין שמירה לשמירה, במין ואקוי אום של זמן, שמשטש את ההבדלים בין יום ולילה.

אל תוך הטישוש הזה פולש הגנרל קור ומשחק בנו כראות עיניו, לובשים גרב על גרב, עוטפים את הרגל בשקית-ניילון ואת כל הכבודה הזו מנסים לדי חוס אל תוך נעל צבאית כבדה. אחרי כמה דקות מאבדות כל השכבות האלה את חשיבותן, משום שהקור חודר ומת פשט מעלה-מעלה, אנו הופכים מנוצחים בטרם קרב.

אחרי-כן באים הפטרולים בין הכוכים, אבטחה לכמה משפחות של פנאטים דתיים, העושים כל שביכולתם בכדי להכביד עליה את התפקיד. שורים בעיר עוינת, כשאת חוץ על דושת הבנוין

סלח לי על הוצפתי, אבל כשאני כותב שורות אלה, בין שמירה לשמירה, אני מעז לומר שניסית אולי לירות אל עבר מטרה מסוימת, אבל בסך-הכל שלפת וירית מן המותן, פיקששת כהוגן ופגעת ב...בנו, הנפגעים בין כה וכה.

לפתע אני מעז לחשוב, שמא גם אתה אינך טוב יותר מן הפרטיזנים הפאנאטיים של קריית-ארבע והדסה ומן הקרציות של כהנא וגוש-אמונים. גם אתה מסתתר מאחורי גבנו ומנצל אותנו למען המטרות הפוליטיות שלך, מבלי לקחת בחשבון את מה שאנו חייבים לבצע בפקודה, ואת ההערכה שבה אתם מוכים אותנו, כתגמול על כך.

ואני, שמאחורי גבי מסתתרים אתה ושכמותך, איני מרגיש כל גאווה על כך, אלא רובה גועל-נפש, ויותר מכך — אכזבה גדולה (וכאשר האכזבה באה ממך, היא גדולה עוד יותר).

"נבקש סליחת הילדים"

רצונך לתקוף — תקוף במלוא התחמושת, רכז את המאמץ העיקרי והכח בברזל בעודו מלובן! אך תקוף חזיתית את מי שקובע, את מי שמעצב, את מי ששולח, את מי שמחליט, מאשר ומכתיב, אל תונב בשוליים, באותם שעושים את האפורה שבמלאכות. תקפו את אלה שרשולחים אחרים ומתחבאים מאחורי גבם! ומאיתנו אתה צריך לבקש סליחה קטנה, כי כאשר אתה ישן במיטתך החמה, אנו מרדדים בקור העז ומשתדלים לא לעצום עיניים כבדות כעופרת. בקש סלי-

חיילי צה"ל בירושלים

ומאיתנו אתה צריך לבקש סליחה קטנה...

הה מאיתנו, שנקלענו לאבסורד זה, שבו דעתנו אסור לה שתישמע ויכולתנו הייבת להספיק לנו כדי לחזור הביתה בשלום. כשנשוב הביתה ונחבק את ילדינו הרקטנים, נבקש את סליחתכם, כי כלפיהם אנו חוטאים, כולנו, ותיקותנו הגדולה שהם לא יאלצו לעבור את מה שעברנו אל אנו, אלא שתיותנו לא מתגשם לל זמן שהנעינים ימשיכו להתנהל כפי שהם מתנהלים עתה.

ארכו הדברים, ולא התכוונתי, האמן לי, מעולם לא כתבתי מיכתב לעיתון או למערכת כלשהי, ואיני רוצה פירסום או כותרת. אבל הדברים כואבים, ולשכואב — צועקים. ואם השתמשתי בך, מחל לי, שהרי אין דנים אדם בצער או ב"ועקתו. ולסיום אומר רק זאת: כל יום שחולף וכל מחזור שעובר פה שונא יותר ויותר את משיחיה-השינואה — שלהם ושלנו. כל מחזור כזה בשל לחינוך להבנה ולאמונה. אבל כדי לחנך צריך להיות מהנך ולא שולף-מן-המותן או צלף, הממ"תין להודמנות כדי לעשות כותרות. קח זאת כמשימה, והלוואי שתצליח. עד כאן מיכתבו של הקורא עמי בארי.

מובן שאיני כועס עליו, ואין לו צורך לבקש ממני מחילה, אני מבין היטב את מצב-רוחו של חייל קרבי, המרגיש נ"י כור גובר והולך בינו ובין העולם הרחוק שבעורף.

אני גם מבין היטב את מרידתו על כי אדם "הישן במיטה חמה" מותח ב"י קורת על חיילים המשרתים בתנאים כה קשים — טכניים ואנושיים — שאינם שולטים בגורלם, אלא הממלאים פקודות.

במרכז השורה הראשונה

אולם הדבר אינו פוטר אותנו מן הוויכוח, ויש זיכוח. ברור לי כי עמי בארי ורבים מאוד מחבריו אינם אשמים במצב ההופך אותם לחיילי-כיבוש בחבל-ארץ אשר תושביו שונאים אותם, עד כי ילדה קטנה רואה בהם מיפלצת.

אין הם אשמים — אלא כפי שאשמים כולנו, כבוחרים וכאזרחים, על כי בחרנו מאז 1967 ועד היום בממשלות שלא הבינו את האסון המדיני והמוסרי הכרוך במצב זה. הממשלה, הכנסת והמימסד ה"מדיני הם המעצבים את המדיניות, ואתם יש להאשים בקיומו של המצב הנתואר בצורה בוטה ואמיתית על-ידי הקורא בארי, ממשלות המערך והליכוד — החל בלוי אשכול וכלה במנחם בגין — יצרו וקיימו מציאות אשר הפכה את עמי בארי, איש קיבוץ שחונך לעבודה וליצירה, לשיויון ולצדק חברתי, לחיל של מישטר-כיבוש, הרודה בעם אחר, והנראה לעולם כולו כאת-תאום של החיילים קולוניאליים של מישטר-דיכוי למיניהם.

על כן — הוויכוח העיקרי הוא פוליטי, והוא מכונן לעבר הכוחות הפוליטיים — בקואליציה ובאופוזיציה — ה"תומכים במצב הקיים. אנו עומדים במא-בק זה, ונדמה לי שגם הקורא עמי בארי אינו יכול להאשים אותנו בהשתמטות ממערכה זו, אנו עומדים במרכז השורה הראשונה.

אך מכאן אינה נובעת המסקנה — המשתמטת מדיבורי הקורא בארי — כא"י לו אין למתוח ביקורת על החיילים והשוטר רים בשטח.

אין הם אשמים במצב, לא הם בחרו בשורות זה, הם ממלאים פקודה, הפקודה באה מפי הממשלה שעם-ישראל בחר בה, ורק עם-ישראל יכול להחליפה. עד כאן הוא צודק.

אך מה שקורה בשטח בפועל תלוי לא במעט בחיילים הממלאים את הפקודות — וביניהן פקודות שהן בלתי-חור קיות בעליל, ואשר לפי החקיקה הישראליית ופסיקת בית-הדין פשט הצבאי אסור לחייל למלא אותן. (מתנופף עלי-הן הדגל השחור של אי-החוקיות...) כ"כ רי השופט הצבאי במישפט כפרקאסם.)

לא ממשלת-ישראל החליטה שהחיילים יירו מעל הגג ברמאללה בתלמידות בנות 15, המפגינות למטה בלי נשק הם. להי פך, פקודות-הקבע של צה"ל, שאושרו על-ידי שר-הביטחון, אוסרות בפירוש יריות כאלה.

מעשים רבים, הנעשים בשטחים הכביר שים, נעשים על דעתם של חיילים-יחידים, ביוזמה מקומית של מפקד זוטר או חייל. אני משוכנע כי הקורא בארי אינו עושה מעשים כאלה, ושהוא גם משתדל בכל כוחו למנוע אותם, כאשר הדברים מתרחשים בקיבתו. אך כאשר הוא תובע מאיתנו להימנע מחשיפת העובדות ומב"י קורת, מפני שאנחנו ישנים במיטות ומות, אין הוא צודק.

בחושפנו את החריגות ובהצביענו על האחראים בשטח אנחנו ממלאים את ח"בתנו, בדיוק כפי שהקורא בארי משתדל למלא את חובתו שלו — והעובדה שהוא סובל בקוריאמים, בעוד שאצלנו דולק התגור, אינה משנה מאומה. זכותו — ואף חובתו — של עמי בארי היא לתת פירוק למצוקת נפשו. אך הייתי מבקש ממנו בלשון של בקשה להעמיק לחשוב, כדי להגיע למסקנה שאין להשלים עם מציאות נוראה זו, הפסיייה עליו — ושעליו, יחד עם כל אזרחי-ישראל בעלי הלב וההגיון, להי אבק לשינוי פני הדברים. אחרי לשם כך אנחנו עמלים.

אורי אבנרי